

Lektsioonid: Js 44:1–5; Rm 8:12–17

Pihikõne: Ap 4:31

Jutlus: Jh 15:26–16:4

Laulud: 215 (1–6); 135 (1–5, 6); 283 (1–3); 129 (1–5)

Kui tuleb Lohutaja, kelle ma teile Isa juurest saadan, Tõe Vaim, kes lähtub Isast, siis tema tunnistab minust. Ja teiegi tunnistate, sest te olete olnud minuga algusest peale. Seda ma olen rääkinud teile, et te ei komistaks. Nad heidavad teid kogudusest välja. Jah, tuleb tund, mil igaüks, kes teid tapab, arvab end Jumalale teenet osutavat. Ja seda nad teevad, sest nad ei ole ära tundnud ei Isa ega mind. Kuid seda olen ma teile rääkinud, et kui see tund tuleb, siis tuleks teile meelde, et mina olen seda teile öelnud. Seda ma ei ole öelnud teile kohe alguses, sest ma olin koos teiega.

Alustaksin tänast jutlust ühe teise kirjakoha ettelugemisega, tõsi samuti Johannese evangeeliumist, Jh 7:37: „Aga pühade viimasel, suurel päeval seisis Jeesus ja hüüdis valjusti: „Kellel on janu, see tulgu minu juurde ja joogu! Kes usub minusse, nagu ütleb Kiri, selle ihust voolavad elava vee jõed.” Aga seda ta ütles Vaimu kohta, kelle pidid saama temasse uskujad; sest veel ei olnud Vaimu, kuna Jeesus ei olnud veel kirkastatud.“

Niisiis annab Jeesus inimestele võimaluse tema juurde tulla, temasse uskuda. Ja selle ihust, kes Jeesusesse usub, voolavad välja elava vee jõed.

Kas pole suurejooneline ja ilus kujund! Inimene kes usub Jeesusesse, saab otsekui jõeks, millest saavad värskendust paljud teised inimesed! Ja see värskendus pole lihtsalt ajutine värsketunne, mis varsti kaob nagu pärast suplust, vaid Jeesuse värskendus on igavikulise tähendusega. Inimene kogeb Jumala ligiolu.

Evangelist aga ütleb siin täpsustavalt, et Jeesus pidas selle metafooriga silmas Vaimu, kelle töö tulemusena selline värskendav elava vee jõgi voolama hakkab. Ja et siis, kui Jeesus seda ütles, polnud inimeste peale veel Vaimu tulnud, kuna Jeesus polnud veel kirkastatud, st polnud veel ristil lunastussurma surnud.

Ja nüüd, pärast seda sissejuhatust jõuamegi meie tänase jutlusealuse kirjakoha juurde. Ka sel hetkel, kui Jeesus siin oma jüngritele kõneleb, pole Püha Vaim veel välja valatud. Kuid usun, et jüngrite südamed täituvad neid kõnesid ja Püha Vaimu tuleku lubadusi kuulates igatsusega, et see kõik jõuaks kiiresti kätte.

See jüngrites igatsuse tekitamine ongi Jeesuse eesmärk. Ent miks nimetab ta Püha Vaimu meie kirjakohas mitte Pühaks Vaimuks, vaid Lohutajaks ja Tõe Vaimuks? Oleksid ju jüngrid mõistet „Püha Vaim“ paremini mõistnud, kuna sellest kõneleb ka Vana Testament, mida jüngrid juba tundsid?

Küllap on Jeesusel tarvis Püha Vaimu omadustest tarvis rõhutada just neid, mida jüngritel hetkel kõige rohkem vaja läks: lohutust ja tõe.

Lohutust ja tõe läheb tarvis kõigil inimestel! Võiks öelda, et neist kahest kvaliteedist sõltub inimese vaimne tervis.

Kõigepealt lohus. Kui inimene on mures ja vaevatud, siis ta kaua vastu ei pea. Oma jõud teda ei aita, aitab keegi või miski väljastpoolt. Siin tulevad mängu teised inimesed ja teraapia. Jumal tänatud, et meie ümber on teisi inimesi ja võimalus leida hingeabi! Üksindus ja hingehoiu puudumine on inimese vaimse kokkuvarisemise algus, küllap teate seda isegi.

Kuid vaatamata sellele, et maakeral elab kaheksa miljardit inimest, pole siiski „igaühe jaoks alati kuskil kedagi“ – kui meenutada tuntud laulusalmi. Inimesed ei suuda ega alati ka taha üksteist lohus. Kahjuks on see nii.

Ja siin tuleb appi jumalik Lohutaja, Püha Vaim, kes on maailma tulnud alles pärast Jeesuse lahkumist. Seega on maailmal olemas rohi inimliku mure ja vaeva vastu, kuid see abi on seotud tingimusega: tuleb uskuda Jeesusesse Kristusesse! Kuidas viia inimesteni teadmine, et murest ja vaevast ei päästa viimselt ei hinge hoid ega teraapia, vaid usk Kristusesse? See on kümne miljoni

küsimus. Võib-olla isegi elu ja surma küsimus.

Kuid kõnelgem ka tõest. Ka tõe puudumine viib inimese lõpuks vaimse kokkuvarisemiseni. Mis on tõde? Küllap nõustute, et tõde pole mõistuspäraste ja kontrollitud väidete summa, vaid ilmutus kusagilt väljastpoolt.

Õeldakse, et koolis õpitakse tõesid. Kahjuks pole need tõesid muud kui mingid enam või vähem kontrollitud väited maailma asjade kohta. Sellised tõesid, tõesid grammatilises mitmuses, muutuvad. Need lükatakse ümber teiste, sobivamate tõeside poolt. Kuid ka need ei jää kauaks püsima. Miks see nii on? Sest tegu on inimlike väidetega. Kuid inimene on ekslik ja kaduv. Samamoodi on ekslikud ja kaduvad ka tema tõesid.

Aga iga inimese hing ihaldab alati tõde, mida talle ei suuda õpetada mitte ükski raamat ega teine inimene. Ütlesin meelega „raamat“, sest ka Piibel on ju raamat. Tõepoolest, kui lugeda Piiblit nagu juturaamatut, siis sealt tõde ei leia. Piiblist leiab Tõe, Tõe suure algustähega vaid siis, kui Piiblit loetakse usus Kristusesse. Sest siis võib lugeja saada Püha Vaimu anni, kes talle ilmutab Tõde, mis on kirjapandud lausete taga.

Kuid see pole nii mitte ainult Piibli puhul, vaid Jumal võib oma Püha Vaimu kaudu meile Tõde ilmutada ükskõik mille või kelle kaudu. Ainult ühe eeltingimusega: tuleb uskuda, et Jeesus Kristus on Issand! Ja, kordan veel, Tõde pole tarvis mitte selleks, et maailmas paremini ära elada – teha akadeemilist karjääri, võita kohtus vastaseid või veel midagi –, vaid selleks, et üldse elada! Ilma Tõeta hakkab inimene manduma nagu ilma lohutusetagi. Ja sureb varem või hiljem. Sureb mitte lihtsalt niisama, triviaalsel moel, sest sureme me ju lõpuks kõik. Vaid sureb igaviku mõttes: temast ei jää järele mitte midagi, mis teda Jumalale, universumi Loojale meenutaks.

Meie jutlusealuse kirjakoha teises pooles kirjeldab Jeesus jüngerile seda, milleks neil Lohutaja Vaimu ja Tõe Vaimu tarvis on. Jeesus ütleb, et ta on jüngerile rääkinud selleks, et nad ei komistaks. Mida see tähendab?

Juudid vihkasid Jeesust, sest ta kõneles neile asju, mis ületasid nende Moosese käsust õpitud teadmised. Jeesus kõneles neile ilmutuslikku Tõde, mida nad ei suutnud mõista, sest ei uskunud Jeesusesse. Jeesus teab, et samasugune halvakspanu ootab ka jüngerid. Neid visatakse kogudusest välja, isegi võidakse surmata. Ja seepärast on neil tarvis Lohuta Vaimu ja Tõe Vaimu, kes hoiaks neid skandaalide eest – sest sõna mida siin „komistamiseks“ on tõlgitud on tegelikult σκανδαλίζω, millest tuleb meile tuttav sõna „skandaal“. Kuid skandaal mitte selles mõttes, et inimene väldib ebamugavaid olukordi, vaid et inimene suudab sellisesse olukorda sattudes püsima jääda. Mk 13:11 ütleb Jeesus: „Ja kui teid viiakse ja antakse valitsejate kätte, ärge muretsege ette, mida rääkida, vaid rääkige seda, mida iganes teile antakse sel tunnil, sest teie pole kõnelejad, vaid Püha Vaim.“

Ent kui Jeesus nimetab meie kirjakohas Püha Vaimu Lohutaja Vaimuks ja Tõe Vaimuks, nagu öeldud, kindla eesmärgiga – et oma jüngerid kinnitada –, siis Pühal Vaimul on palju teisigi omadusi ehk atribuute. Täpselt nagu Jumalal on palju atribuute. Sest me tunnistame ju usutunnistuses, et ka Püha Vaim on Jumal. Milliseid atribuute siis Pühal Vaimul veel on? Mitmeid neist on nimetatud Piiblis.

Lisaks Vaimu nimetamist Pühaks Vaimuks (mis on kõige tavalisem), Lohutaja Vaimuks ja Tõe Vaimuks, millest oli juba juttu, on Piiblis Vaimu nimetatud ka Jeesuse Vaimuks, Poja Vaimuks, Kristuse Vaimuks, Jumala Vaimuks, Issanda Vaimuks, armu Vaimuks, kirkuse Vaimuks, igaveseks Vaimuks, vae ja armastuse ja mõistlikkuse Vaimuks, tarkuse ja ilmutuse Vaimuks, elustaja Vaimuks, lapseõiguse Vaimuks.

Igaühe puhul neist atribuutidest võiks pidada pika kõne. Tahan praegu rõhutada ainult seda, et Püha Vaim on Jumala juurest saadetud Jeesusesse Kristusesse uskuva inimesi aitama just neis kohtades, kus nad ise hakkama ei saa. Ja tundes inimese piiratust, võiks öelda, et neid kohti on palju. Viimselt ei saa inimene ju hakkama mitte kuskil, sest lõpuks ta sureb. Ent just seetõttu me tunnistame igal jumalateenistusel apostlikus usutunnistuses, et „mina usun Pühasse Vaimusse ... ihu ülestõusmist ja igavest elu“. Seega hoolitseb Püha Vaim ka meie surnud ihu ülestõusmise eest ja tema toimetamise eest igavesse ellu!

Aga siinkohal võime me Pühast Vaimust kõnelemise ka lõpetada, sest nelipüha, Püha Vaimu väljavalamise püha seisab ju veel nädala pärast ees. Aga seda, et Pühast Vaimust ei leia jututeemat,

ei tasu karta. Nii nagu ei tasu karta seda, et jututeemasid ei leia Jumalast Isast ja Jumala Pojast. Sest meie, inimeste elu ongi ju viimselt antud selleks, et saaksime ülistada kõigeväelist Kolmainu Jumalat, Isa, Poega ja Püha Vaimu, kellele olgu kiitus ja au igavesti!
Aamen.